

Sygn. akt III SK 20/04

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Najwyższy w składzie :

Dnia 9 marca 2004 r.

SSN Andrzej Wasilewski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Barbara Wagner (sprawozdawca)

Protokolant Ewa Wolna

w sprawie z odwołania P, Spółki
Akcyjnej w W O, w B;
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki w Warszawie
z udziałem zainteresowanego
o przyłączenie do sieci gazowej,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 9 marca 2004 r.,
kasacji strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z dnia 13 stycznia 2003 r., sygn. akt XVII Ame 22/02,

1. oddala kasację,

2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 300 zł (złoty trzysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE) decyzją z dnia 14 grudnia 2001 r. (Nr 9/s/2001/OPO) orzekł - na wniosek Jerzego L - o zawarciu pomiędzy wnioskodawcą a P S.A. w W. O w B: umowy o przyłączenie do sieci gazowej budynku mieszkalnego położonego w B: przy ul. G: ustalając, między innymi, że środki finansowe na przyłączenie w kwocie 891 zł pokrywa , a w pozostałym zakresie - przedsiębiorstwo energetyczne.

Podstawę wydania decyzji tej treści stanowiły następujące ustalenia i ich prawna ocena: Wnioskodawca domagał się od Zakładu Gazowniczego określenia warunków przyłączenia do sieci gazowej jego budynku mieszkalnego przy ul. G w B: . Warunki przyłączenia zostały określone przez Zakład w dniu 8 listopada 2000 r. i przewidywały, że koszty realizacji inwestycji związanej z rozbudową sieci gazowej i budową trzech przyłączy, w wysokości 26.000 zł, poniosą wnioskodawcy, w tym Jerzy L . Ze względu na wygórowaną cenę nie przyjęli oni warunków przyłączenia. Pismem z 4 grudnia 2000 r. Jerzy L zwrócił się do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o rozstrzygnięcie sporu dotyczącego opłaty za przyłączenie do sieci gazowej. W dniu 25 czerwca 2001 r. Zakład określił warunki przyłączenia do sieci urządzeń i instalacji gazowych, określając ich koszt na kwotę 2.700 zł oraz przygotował projekt umowy. W skierowanym do wnioskodawcy piśmie z 30 lipca 2001 r. Zakład Gazowniczy domagał się zaakceptowania warunków projektu umowy z dnia 11 lipca 2001 r. Projekt ów odwoływał się do warunków przyłączenia.

Zdaniem Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, dla rozstrzygnięcia sprawy istotny był fakt, że nieruchomość przy ul. G: ujęta jest w

planie zagospodarowania przestrzennego dla osiedla „W: ...” w B ..., który to plan zawiera zapisy rozbudowy sieci gazowej. Zakład Gazowniczy miał w tej sytuacji obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie przy zastosowaniu stawek taryfowych. Klauzula generalna „warunków ekonomicznych” zawarta w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zm.), powoływanej dalej jako „ustawa”, znajduje zastosowanie jedynie w sytuacjach wyjątkowych, takich jak np. znaczna odległość obiektu od sieci lub jego położenie w miejscu wyjątkowo trudno dostępnym. Opłacalność usługi przyłączeniowej została zabezpieczona, zgodnie z art. 45 ust. 1 i 2 ustawy, w cenach i stawkach opłat zawartych w taryfie przedsiębiorstwa energetycznego. Taryfa powinna bowiem zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności, w tym również kosztów przyłączenia do sieci podmiotów ubiegających się o przyłączenie, których nieruchomości zostały przewidziane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W odwołaniu od tej decyzji P ... w W: O ... w B: ..., podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego - w szczególności art. 7 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne, wniósł o jej uchylenie w całości. Jego pełnomocnik wywodził, że art. 7 ust. 1 ustawy warunkuje przyłączenie do sieci gazowej i dostawę paliwa od spełnienia warunków technicznych i ekonomicznych dostarczania. Tworzy to dla przedsiębiorstwa ochronę przed obowiązkiem realizacji inwestycji nierentownych ekonomicznie i pod względem technicznym. Zakład nie jest zobowiązany do realizowania budowy sieci przewidzianej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obejmującego rejon osiedla „W: ...”. Plan ten był wprawdzie zaopiniowany przez Zakład i uchwalony przez Radę Miasta, jednak w czasie, gdy nie obowiązywały przepisy ustawy Prawo energetyczne. Ustawa ta nie może zaś działać wstecz i nakładać na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązków uprzednio nieistniejących.

Strona pozwana i zainteresowany wnieśli o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2003 r., XVII AmC 22/02, Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie i zasądził

od strony skarżącej na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 900 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd w całości podzielił ustalenia dokonane przez pozwanego i ich prawną ocenę. Dodatkowo wywiódł, że: Art. 7 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie, umowy sprzedaży paliw lub umowy o świadczenie usług przesyłowych z odbiorcami lub podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Są też, z mocy art. 7 ust. 4 ustawy, zobowiązane zapewnić realizację i finansowanie budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączenia podmiotów ubiegających się o przyłączenie, na warunkach określonych w przepisach, o których mowa w art. 9 i 46 ustawy (przepisy wykonawcze) oraz w założeniach, o których mowa w art. 19 (założenia do planu zaopatrzenia w paliwa gazowe). Za przyłączenie do sieci pobiera się opłatę określoną na podstawie ustalonych w taryfie stawek opłat. Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy, stawki opłat za przyłączenie do sieci kalkuluje się na podstawie jednej czwartej średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę odcinków służących do przyłączenia podmiotów ubiegających się o przyłączenie, określonych w planie rozwoju, o którym mowa w art. 16 ustawy (plan rozwoju przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe). Analiza powołanych przepisów w kontekście treści art. 45 ust. 1 i 2 ustawy prowadzi do wniosku, że „warunki ekonomiczne” w rozumieniu art. 7 ust. 1 ustawy, to opłacalność Zakładu przy przyłączeniu podmiotu do sieci i zawarciu z nim stosownej umowy. Opłacalność podejmowanych działań powinna być zabezpieczona w taryfie. Zgodnie bowiem z art. 45 ustawy, taryfa powinna zapewniać pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstwa w tym również kosztów przyłączenia do sieci podmiotów, których nieruchomości zostały przewidziane do podłączenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Dlatego nietrafny jest zarzut strony powodowej, że „brak warunków ekonomicznych powoduje w praktyce brak warunków technicznych”. Nietrafny jest także zarzut, że plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony przed

wejściem ustawy w życie „nie znajduje zastosowania pod rządami Prawa energetycznego”. Plan zagospodarowania przestrzennego osiedla „W

” w B istnieje od 1997 r. Przewiduje on zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Zakład Gazowniczy powinien być liczyć się z obowiązkiem przyłączenia do sieci zainteresowanych inwestorów. Ustalając zatem taryfę, powinien być skalkulować w niej ponoszone własne koszty z tytułu przyłączenia do sieci gazowej tak, aby prowadzona przez niego działalność była ekonomicznie opłacalna.

Następca prawny P.

O w B - P z o.o. w G O w B zaskarżył ten wyrok kasacją i podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego „w szczególności” art. 7 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 i 2 ustawy - „poprzez przyjęcie, że powód nie miał prawa odmowy wydania warunków przyłączenia i zawarcia umowy o przyłączenie do sieci gazowej żądanych zgodnie z wnioskiem Pana L , tj. uzależnić wydanie warunków i zawarcie umowy przyłączeniowej od spełnienia warunków ekonomicznych i technicznych dostarczenia”, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku „poprzez orzeczenie, że powód miał prawo odmowy wydania warunków przyłączenia i zawarcia umowy o przyłączenie żądanych zgodnie z wnioskiem wnioskodawcy Pana Jerzego L ”, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w obu przypadkach z orzeczeniem o kosztach postępowania według norm przepisanych. Jego pełnomocnik wywodził, że ustawodawca warunkuje przyłączenie do sieci gazowej o dostawę paliwa gazowego od spełnienia warunków technicznych i ekonomicznych dostarczania, przez co tworzy dla przedsiębiorstwa energetycznego ochronę przed obowiązkiem realizacji nierentownych ekonomicznie i pod względem technicznym inwestycji, których finansowanie w ¾ obciążałoby przedsiębiorstwo i odbywałoby się zgodnie z taryfą dla paliw gazowych. Zgodnie z punktem 7.10 „Taryfy dla paliw gazowych nr 1/2000”, zasady ustalania opłat za przyłączenie określone taryfą stosuje się wyłącznie do podmiotów ubiegających się o przyłączenie, jeśli spełnione są techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania paliwa gazowego. Ustalone stawki opłat za przyłączenie do sieci gazowej dotyczą podmiotów, którym

sprzedawca określił warunki przyłączenia i z którymi została zawarta umowa o przyłączenie w oparciu o opłaty za przyłączenie. Propozycja uzależniająca przyłączenie domu mieszkalnego wnioskodawcy od jednoczesnego przyłączenia czterech innych potencjalnych odbiorców, co powodowało zaistnienie ekonomicznych warunków dostarczania paliwa gazowego lub przyłączenia posesji wnioskodawcy przy ul. G ..., miały uzasadnienie w świetle art. 7 ust. 1 ustawy i w Taryfie. Jego zdaniem, poprzez użycie „znaku” koniunkcji „i” ustawodawca przyjął, że warunki techniczne i ekonomiczne muszą być spełnione łącznie. Oznacza to, że są one od siebie zależne i się warunkują. Brak warunków ekonomicznych w praktyce powoduje także brak warunków technicznych i odwrotnie. Nadto, według § 2 pkt 21 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla „W. ...” w B ..., „zaopatrzenie w gaz z istniejącej magistrali, dla obiektów nowo projektowanych planuje się rozbudowę sieci gazowych ulicznych na warunkach dostawcy gazu i miejsce podłączenia od gestora sieci”. Powód, jako gestor sieci, skorzystał z tego uprawnienia. Ponieważ w czasie opiniowania i zatwierdzania planu nie obowiązywała ustawa Prawo energetyczne, nie można z jej przepisów wywodzić obowiązku realizowania budowy sieci przewidzianych w tym planie.

W odpowiedzi na kasację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 393¹¹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia kasacją oraz jej podstaw. Pełnomocnik skarżącej Spółki nie powołał jako podstawy kasacji naruszenia przepisów postępowania, wobec czego ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku należy uznać za niewadliwe. Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację jest nimi związany (art. 393¹¹ § 2 k.p.c.). Dotyczy to w szczególności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń w przedmiocie warunków ekonomicznych i technicznych przyłączenia do sieci gazowej budynku mieszkalnego wnioskodawcy.

Bezprzedmiotowy jest zarzut naruszenia art. 7 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne oraz uzasadniający go obszerny wywód zmierzający

do wykazania, że nie istniały ekonomiczne i techniczne warunki do zawarcia przez stronę skarżącą z Jerzym L. umowy o przyłączenie do sieci gazowej budynku mieszkalnego przy ul. G. Rację ma Sąd, że przez określenie „warunki ekonomiczne” należy rozumieć opłacalność dla Zakładu przyłączenia podmiotu do sieci gazowej i zawarcia z nim stosownej umowy, a tę zabezpieczają stawki opłat taryfowych. Zasadność ustalenia, że spełnione zostały warunki ekonomiczne i techniczne przyłączenia przedmiotowej nieruchomości do sieci potwierdza zachowanie strony skarżącej, która określiła dla wnioskodawcy warunki przyłączenia oraz opracowała projekt umowy przyłączeniowej.

Zasadniczym zagadnieniem występującym w rozpoznawanej sprawie nie był jednak problem obowiązku zawarcia umowy o przyłączenie do sieci gazowej budynku mieszkalnego należącego do zainteresowanego, ale kwestia kosztów takiego przyłączenia. Konkretniej zaś - zagadnienie czy koszty przyłączenia wymagającego rozbudowy sieci gazowej w zgodzie z planem zagospodarowania przestrzennego powinny być dla odbiorców gazu ustalane, jak twierdzą pozwany i Sąd, stosownie do wysokości stawek opłat określonych w taryfie, czy też, jak chce strona skarżąca, w wysokości rzeczywistych kosztów inwestycji.

Sąd Najwyższy w pełni podziela pogląd wyrażony w tej materii przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak również jego uzasadnienie. Przepis art. 7 ust. 4 zd. 1 ustawy nakłada na przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych obowiązek zapewnienia realizacji oraz finansowania „budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączy podmiotów ubiegających się o przyłączenie”. Przedsiębiorstwo zobowiązane jest do sporządzania dla obszaru swojego działania, na okresy nie krótsze niż trzy lata, planów rozwoju „w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe (...) uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego” (art. 16 ust. 1 i 2 ustawy). Planem objęte są także „przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy albo budowy sieci” (art. 16 ust. 3 pkt 2 ustawy). Do planu zaopatrzenia w paliwa gazowe rada gminy uchwala założenia, które powinny określać, między innymi, ocenę „przewidywanych zmian zapotrzebowania” na paliwa gazowe (art. 19 ustawy). Konieczność rozbudowy sieci w związku z obowiązkiem przyłączenia do niej nowych odbiorców oraz koszty z tym

związane nie powinny być zatem dla prawidłowo prowadzącego swoje sprawy przedsiębiorstwa energetycznego zaskoczeniem.

Wedle art. 7 ust. 4 zd. 2 ustawy, za przyłączenie do sieci przewidzianej w założeniach do planu zaopatrzenia w paliwa gazowe pobiera się opłatę określoną na podstawie ustalonych w taryfie stawek opłat za przyłączenie do sieci. Taryfa, zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy, powinna być bowiem tak skalkulowana, by zapewniała pokrycie uzasadnionych kosztów działalności przedsiębiorstwa, w tym również kosztów przyłączenia do sieci podmiotów ubiegających się o przyłączenie na warunkach określonych w rozporządzeniach Ministra Gospodarki z dnia 6 sierpnia 1998 r. w sprawie harmonogramu uzyskiwania przez poszczególne grupy odbiorców prawa do korzystania z usług przesyłowych (Dz.U. Nr 107, poz. 671 ze zm.- uchylonego rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 stycznia 2003 r. w sprawie harmonogramu uzyskiwania przez odbiorców prawa do korzystania z usług przesyłowych - Dz.U. Nr 17, poz. 158) i z dnia 20 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz.U. z 2001 r. Nr 1, poz. 8 ze zm.) oraz w założeniach do planu zaopatrzenia w paliwa.

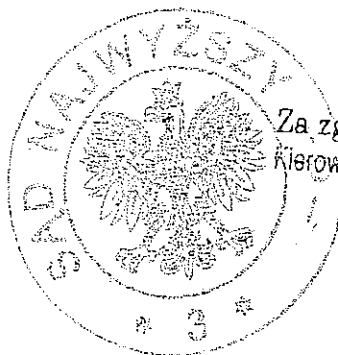
Jako argument przeciwko ustalaniu opłaty za przyłączenie do sieci według stawek taryfowych strona skarżąca powołała zakaz wstecznego działania ustawy Prawo energetyczne. Jej zdaniem, przed wejściem w życie tej ustawy przedsiębiorstwo energetyczne nie miało obowiązku kalkulowania w taryfie przyłączeń wymagających rozbudowy sieci. Jest to argument tyleż niejasny, co chybiony. Potrzeba rozbudowy sieci gazowej w celu objęcia nią osiedla „W

: w B a co się z tym wiąże konieczność podjęcia odpowiednich inwestycji, znane były Zakładowi od 1997 r. (kiedy to opracowany został plan zagospodarowania przestrzennego). Gdyby nawet przyjąć, że w chwili uchwalenia tego planu przedsiębiorstwo energetyczne nie miało obowiązku uwzględniania w stawkach opłat taryfowych kosztów rozbudowy sieci dla przyszłych przyłączeń, co nie jest prawdą, to obowiązek tej treści istnieje na pewno od daty wejścia w życie ustawy Prawo energetyczne, tj. od 5 grudnia 1997 r. (art. 72 ustawy).

Wywodzenie z treści § 2 pkt 21 planu zagospodarowania przestrzennego osiedla „W ” w B zgodnie z którym „zaopatrzenie w gaz

z istniejącej magistrali, dla obiektów nowo projektowanych planuje się rozbudowę sieci gazowych ulicznych na warunkach dostawcy gazu i miejsce podłączenia od gestora sieci", prawa do ustalania opłat za przyłączenie do sieci według rzeczywistych kosztów inwestycji jest nieporozumieniem. Tej treści postanowienie nie tylko uchybia przepisom Prawa energetycznego, ale i przepisom ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547) oraz jej „następczyni” - przepisom ustawy z 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804). Jako ewidentny przejaw nadużycia pozycji dominującej na rynku właściwym nie może być przeto prawnie wiążące.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Za zgodność z oryginałem
Kierownik Sekretariatu Wydziału

